

07.12.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**7 Aralık 2020
Pazartesi**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

7 Aralık 2020 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

- Haliç Üniversitesi Sürdürülebilir Enerji Sistemleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- İstanbul Rumeli Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitimde Mükemmeliyet Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Nişantaşı Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Yaşar Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Yüksek İhtisas Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

Hayvancılık desteklerinin uygulama usul ve esasları belli oldu

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın hayvancılık desteklemeleri kapsamında 2020 yılı desteklerinin ödeme usul ve esasları belli oldu. Çoban istihdamı desteğinden TÜRKVET'e kayıtlı en az 100 anaç hayvan varlığına sahip işletmeler yararlanabilecek, anaç koyun keçi desteklemesinde hayvanların yaşlarınının 6 Aralık itibarıyla 15 ay ve üzeri olması gerekecek.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan Hayvancılık Desteklemeleri Uygulama Tebliği, Resmi Gazete'de yayımlanarak 1 Ocak 2020'den geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi. Tebliğle, 2020 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı'nda yer alan hayvancılık desteklemelerinin uygulama usul ve esasları belirlendi.

Buna göre, hayvancılık desteklemesinden yararlandırılacak işletmelerde buzağuların 2020 yılında doğmuş, TÜRKVET ve e-İslah'a kayıtlı olması ve doğduğu işletmede en az 4 ay (120 gün) yaşamış olması gerekecek. En az 50 baş dişi sığırı, soğutma tankı ve makineli sabit sağım sistemi bulunan işletmeler, 4 aydan önce buzağularını satabilecek. Bu buzağular 120 gün yaşamış ve aşıları tamamlanmış ise desteklemeden faydalanılabilecek.

Buzağuların programlı aşıları (dişilerde brusella ve şap, erkeklerde şap) yapılmış ve Veteriner Bilgi Sistemi'ne kaydedilmiş olması gerekecek.

Buzağuların anaları için 2020'de ilk doğumunu yapan düvelerin ilkinde buzağılama yaşı en fazla 810 gün, ineklerde ise destekleme yılı ile bir önceki buzağılaması arasında en fazla 450 gün süre olma şartı aranacak.

Buzağı ödemeleri iki dönem halinde gerçekleştirilecek

Her buzağı için bir kez destekleme ödemesi yapılacak ve çoklu doğumlarda her bir buzağı için desteklemeden faydalanılacak. Ödemeler, iki dönem halinde gerçekleştirilecek. Belirlenen illerde doğan ve gerekli şartların sağlandığı buzağular için ek destek verilecek. Etçi veya kombine ırk boğalardan veya bu ırkların Bakanlıktan izinli tabii tohumlama boğalarının tohumlamasından doğan buzağular için şartları da taşımaları durumunda destekleme ödemesi yapılacak.

Suni tohumlama şartı aranan desteklerde, suni tohumlamanın, buzağının doğum tarihinden 210-295 gün öncesinde Türkiye'de yapılmış ve bilgisinin e-İslah Veri Tabanı'na kaydedilmiş olması gerekecek.

İşletmede, destekleme şartlarını sağlayan buzağı sayısına göre kademeli olarak, buzağı başına oluşan toplam destekleme tutarının 1-20 başa kadar tamamı, 21-100 başa kadar yüzde 75'i, 101-500 başa kadar yüzde 50'si ödenecek. Kademeli ödemede, işletmenin destekleme tutarı, en yüksek miktarda destekleme tutarına sahip buzağılardan başlayarak hesaplanacak. İkinci dönemde, birinci dönemde destek alan buzağı sayısı da dikkate alınarak ödeme yapılacak.

Soy kütüğüne kayıtlı buzağular için de ek destekten yararlanılacak. Başvurular, birinci dönem için 31 Aralık 2020'ye kadar, ikinci dönem için ise 1 Nisan 2020-15 Haziran 2021 tarihlerinde yapılacak.

İslah amaçlı süt içerik analiz desteklemesi

İşletmelere, islah amaçlı süt içerik analiz desteklemesi de yapılacak. Bu işletmelerin 1 Ekim'den önce soy kütüğüne kaydedilmiş, geçerli süt analizi yapılmış ve en az 10 baş saf sütçü veya kombine ırk ineğe sahip olması gerekecek.

Destekleme yılında süt analizi yapılan her inek için bir kez destekleme yapılacak. İneğin işletme değiştirmesi halinde, desteklemeden son analizi yaptıran ve desteklemenin tüm şartlarını sağlayan işletme yararlandırılacak.

Süt analizi yapılan ineğin son buzağılamasının 1 Aralık'tan önce ve analiz tarihi ile arasındaki süre en fazla 610 gün olması istenecek. İneğin analiz öncesi son buzağılamasından, e-İslah'ta kayıtlı buzağı olması gerekecek. Süt içerik analizi yapılan ineğin, analiz tarihinde TÜRKVET Veri Tabanı'nda aynı işletmede ve yaşıyor olması şartı aranacak.

2020 yılı buzağı desteklemesi birinci döneminde damızlık sığır yetiştiricileri il birlikleri üzerinden başvuruda bulunan işletmeler, bu destekleme için de başvuru yapmış sayılacak. Buzağı desteklemesi başvurusu olmayan işletmeler, 1 Şubat 2021'e kadar üyesi buldukları damızlık sığır yetiştiricileri il birlikleri aracılığıyla il/ilçe müdürlüklerine başvuru yapabilecek.

Malak desteklemesi

Malaklarda destekten yararlanılması için bu hayvanların bu yıl içinde doğmuş, küpelenerik doğduğu işletme üzerinden TÜRKVET'e kaydedilmiş ve bu işletmede en az 4 ay (120 gün) yaşamış olması gerekecek.

Malak desteklemesi için birinci dönem başvurular 31 Aralık 2020, ikinci dönem başvurular 1 Temmuz 2021-1 Ağustos 2021'de olmak üzere 2 dönem halinde yapılacak. Dişi mandaların ise destekten yararlanılması için 1 Ocak 2020'den önce doğması gerekecek.

Anaç koyun ve keçi desteklemesi

Anaç koyun keçi desteklemesinde, hayvanların yaşlarının 6 Aralık 2020 itibarıyla 15 ay ve üzeri olması gerekecek. Göçer hayvancılık yapanlar hariç, farklı illerde birden fazla işletmesi bulunan yetiştiriciler, her bir işletmesinin bulunduğu ilde ayrı ayrı başvuru yapacak.

Saf ırk Ankara (tiftik) keçileri için ilave destekten yararlanılacak. Yetiştiricilerin (göçer hayvancılık yapan yetiştiriciler dahil), üyesi oldukları damızlık koyun keçi yetiştiricileri birliğine dilekçeyle 4 Aralık 2020'ye kadar başvurmuş olması gerekecek.

Sürü büyütme ve yenileme desteği

Sürü büyütme ve yenileme desteklemesi için anaç koyun ve keçilerin, 10 Ağustos 2018-15 Ağustos 2019 döneminde doğmuş olması gerekecek. Bu yaş aralığı dışındaki dişi hayvanlar için desteklemeden yararlanılamayacak.

Son iki yılın anaç koyun ve keçi desteklemesini alan işletmeler ve anaç koyun ve keçiler belirlenerek, ikinci yıl sürüye ilave olan 15 aylık ve üzeri anaç koyun ve keçiler için Bakanlıkça belirlenecek artış oranında ilave destek verilecek.

Küçükbaş soy kütüğü desteklemesi

Islah programı kapsamında soy kütüğüne kayıtlı damızlık koyun veya keçi yetiştiricileri ile bu işletmelerde yetiştirilen ve seçilen damızlık koç veya tekeleri alan yetiştiriciler küçükbaş soy kütüğü desteklemesinden faydalanacak. Yetiştiricinin il damızlık koyun keçi yetiştiricileri birliğine üye olması şartı aranacak.

Desteklemeden yararlanmak için damızlık koyun veya keçilerin 15 Mayıs 2021'e kadar doğum yapmış olması gerekecek. 15 Ekim 2021'e kadar oluşan ve sisteme girilen kayıtlar üzerinden destekleme ödemesi yapılacaktır.

Kovan ve ipek böceği destekleri

Arılı kovan desteklemesinden, Arıcılık Kayıt Sistemi'ne (AKS) kayıtlı, yetiştirici-üretici örgütüne üye ve işletmesinde en az 30 arılı kovan bulunan arıcılar faydalanacaktır. Arıcılar en az 30, en fazla 1000 arılı kovan için desteklemeden yararlanacaktır.

İpek böceği tohum desteğinden Kozabirlik yararlanacaktır. İl ve ilçe müdürlükleri veya kooperatiflerce Kozabirlik'e iletilen talep sayısına göre 2020 yılı bahar döneminde ücretsiz dağıtımı gerçekleştirilen kutu sayısı kadar destekleme yapılacaktır.

Çoban desteği

Bakanlıkça, sürü yöneticisi (çoban) istihdamı desteği de sağlanacaktır. Desteklemeden yararlanacak işletme, TÜRKVET'e kayıtlı en az 100 anaç küçükbaş hayvan varlığına sahip olacaktır. Köy-mahalle sürülerini ortak otlatan çobanlar da desteklemeden yararlandırılacaktır.

Bu çobanların otlattığı sürülerin en az 2 işletmeden oluşması ve her bir işletmede en fazla 99 baş olmak üzere, toplamda en az 100 baş ve üzeri anaç küçükbaş hayvan varlığı bulunması gerekecektir. Her bir işletme sadece bir çoban için desteklemeden yararlandırılacaktır. Çobanın, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) primlerinin en az 5 ay yatırılmış olması gerekecektir.

Hayvancılık işletmesi bulunmayan veya fiilen çobanlık yapmayan, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) prim ödemesini isteğe bağlı olarak yapanlar ve SGK primlerini 30 gün üzerinden tam zamanlı yatırmayanlar, işletmede istihdam edilen ancak fiilen çobanlık yapmayanlar, muhtarlar, devlet memurları, emekliler ve 18 yaşından küçükler, çoban olarak destekleme kapsamında değerlendirilmeyecektir.

Başvurular, işletme sahibi veya köy ve mahalle sürülerini otlatan çobanlar tarafından dilekçeyle işletmenin kayıtlı olduğu il ve ilçe müdürlüklerine yapılacaktır. Başvuru sırasında çobanın sürü yöneticisi sertifikası istenecektir. Başvurular, 31 Aralık 2020'ye kadar alınacaktır.

Düve ve manda destek miktarı, alım bedelinin yüzde 40'ı kadar olacaktır

Düve alım desteğinden yararlanmak için de yetiştiricinin işletmesinin, TÜRKVET'e kayıtlı ve işletme kapasitesinin destek talep edilen hayvan sayısı ile uyumlu olması gerekecektir. Bir işletme kapasitesini en fazla 20 başa tamamlayacak şekilde desteklemeden yararlandırılacaktır. Destek miktarı, düve ve manda alım bedelinin

yüzde 40'ı kadar olacak, düve ve manda başına desteklemeye esas Bakanlıkça belirlenen fiyatın yüzde 40'ını aşamayacak.

Düve ve mandaların yetiştirici merkezlerinden, hastalıktan ari işletmelerden, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünden, Tarım Kredi Kooperatifleri ve iştirakleriyle yetiştirici/üretici örgütlerinden temin edilmesi gerekecek. Destekleme kapsamında alınan düveler ve mandalar, mücbir sebepler haricinde 2 yıl satılamayacak.

Yetiştirici en fazla 200 baş sığırı için destekten yararlanacak

Besilik erkek sığır desteklemesi için bu sığırların yurt içinde doğmuş, küpelenmiş, TÜRKVET'e işletme ve hayvanların kaydının yapılmış ve bu yıl içinde kesilmiş olması gerekecek. Besilik erkek sığırların, belirlenen kilogram ve karkas ağırlık şartlarını taşıması talep edilecek.

Sığırların kesimhanede kesilmesi ve bu durumun belgelenmesi gerekecek. Bir yetiştirici en fazla 200 baş sığırı için destekten yararlandırılacak. Bakanlıkça mecburi kesime tabi tutulan erkek sığırlar ile kesim sonrası muayenede karkasın imhasına karar verilen erkek sığırlar için destekleme ödemesi yapılmayacak.

İşletmeye nakil yoluyla gelen hayvanların besi bildirimlerinin, işletmeye kaydedildikleri tarihten itibaren en geç 15 iş günü içinde yapılması şartı aranacak.

Tiftik keçisi yetiştiriciliğinin ve tiftik üretiminin desteklenmesi için de tiftiğin, Tiftikbirlik ve bağlı kooperatifleri ile damızlık koyun keçi yetiştiricileri birliklerine satılmış olması gerekecek.

Atık desteği

Bakanlıkça belirlenen ve resmi veteriner hekim veya sorumluluğundaki yardımcı sağlık personeli ile Bakanlıkça yetki verilen veteriner hekim tarafından yapılan aşı uygulamaları sonrasında oluşan atıklar için hayvan sahiplerine atık desteği ödemesi yapılacaktır.

Atık desteği ödenebilmesi için atık yapan hayvanların tanımlanarak kayıt altına alınması, aşı uygulanan işletmede kayıtlı olması ve aşılamamanın üzerinden 72 saat geçmemesi, aşının Veteriner Bilgi Sistemi'ne kaydedilmiş olması ile atığın resmi veteriner hekim tarafından görülmesi gerekecek.

Hastalıktan ari işletmeler için sağlık sertifikasına sahip olan sığırcılık işletmelerinde bulunan, damızlık boğalar dışındaki, yaşı 6 ayın üzerindeki erkek hayvanlar hariç tüm sığırlar için hayvan başına doğrudan destekleme ödemesi yapılacaktır.

Ari sığır başına ödeme birim miktarları 500 başa kadar tam olarak, 501 baş ve üzeri için ise yüzde 50'sine karşılık gelen tutarın ödenmesi suretiyle uygulanacaktır.

Programlı aşı ve küpe uygulamaları

Bakanlıkça programlanan aşı uygulamalarında uygulayıcıların desteklenmesinden uygulamayı tatbik ve mesleğini serbest olarak icra eden serbest veteriner hekimler yararlanacak. Kamuda görevli veteriner hekimler, veteriner sağlık teknikeri ile teknisyenleri ve hayvancılık işletmelerinde sözleşmeli olarak görev yapan veteriner hekimler destekten yararlanamayacak.

Küpe uygulaması desteğinden de küpeyi uygulayarak sisteme kaydeden ve mesleğini serbest olarak icra eden serbest veteriner hekimler ile hayvancılıkla iştigal eden yetiştirici ve üretici örgütleri faydalanacak.

Hayvan genetik kaynaklarının yerinde korunması ve geliştirilmesi desteği, hayvansal üretimle iştigal eden, işletmesi ve hayvanları Bakanlık kayıt sistemine kayıtlı yetiştiricilere, sözleşmede taahhüt ettikleri destekleme şartlarının yerine getirilmesi halinde verilecek.

Yerinde koruma desteklemesinden yararlanacak yetiştirici, koruma yerinde ikamet edecek ve destek aldığı türün farklı ırklarını bir arada yetiştiremeyecek.

Hayvancılıkla uğraşan yetiştiriciler arasından, çocuklarından en az birisi yanında olan, yetiştiricilik dışında bir işle uğraşmayan, tarımsal eğitim görmüş, büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğini bir arada yapmayanlar tercih edilecek.

Koruma kapsamında belirtilen illerde, belirlenen ırk ve sayıda hayvan için destekleme ödemesi yapılacak.

Hayvan genetik kaynaklarının yerinde geliştirilmesine (Halk Elinde Küçükbaş ve Anadolu Mandası Islahı Projesi) ilişkin desteklemeler yeni başlatılacak alt projelerle geçmiş yıllarda başlatılan ve devam edecek alt projeler için belirlenen ırk, il ve hayvan sayısı kriterlerine göre verilecek.

Hesaba aktarılmadan haczedilemeyecek

Yetiştirici ve üretici örgütlerine üyelik şartı aranan destekleme ödemelerinde, belirtilen oranlarda "çiftçi örgütlerini güçlendirme" adı altında sistem üzerinden kesinti yapılacak, kalan miktar üreticinin hesabına aktarılacak.

Desteklemeler için gerekli kaynak, bütçede hayvancılığın desteklenmesi için ayrılan ödenekten karşılanacak. Bütçe imkanları çerçevesinde, bakanlık tarafından banka aracılığıyla ödenecek. Destekleme ödemeleri kamu kaynağı niteliğinde olduğundan hak ediş sahibinin hesabına aktarılmadan önce haciz, icra ve temlik işlemlerine konu edilemeyecek. Tebliğ kapsamında yapılan desteklemelerden kamu kurum ve kuruluşları yararlanamayacak.

Türkiye için ucuz ithalat devri bitiyor

Pandemi ile birlikte 2021'de ülkelerin gıda alanında daha korumacı bir politika izlemesi beklenirken, son 6 yılın zirvesine çıkan fiyatlarla, belli alanlarda dışa bağımlı hale gelen Türkiye'nin enflasyon ithal edeceği belirtiliyor.

Kur etkisi ile enflasyonu zirveye taşıyan ve pek çok kalemde Türkiye'nin ithalata bağımlı olduğu gıda sektöründe global trendler de 2021'de Türkiye için zorlu bir sürece girildiğine işaret ediyor. Kasım ayı itibarıyla dünyada gıda fiyatları 2014'ten bu yana zirveyi görürken pandemi etkisi ile stokların 2021'de erimesi beklentisi, uzun süredir işaret edilen kıtlık beklentisinin de yeni bir sayfa açması bekleniyor. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) raporuna göre, gıda fiyatları 2014 yılından bu yana en yüksek seviyeye ulaşırken, 2021'de ise özellikle tahıl stoklarının son 5 yılın en düşük seviyesinde olması bekleniyor.

Şemsi Bayraktar

TAHILDA ALARM ZİLLERİ

Bu trendlerle etten tahıla ve bakliyata kadar pek çok alanda dışa bağımlı hale gelen ve içerdeki arz sorununu ithalat ile çözmeye çalışan Türkiye için 2021 yılında ucuz ithalat devrinin kapandığına ve enflasyon riskine işaret ediliyor.

FAO tarafından yapılan açıklamaya göre, global gıda fiyat endeksi, kasımda bir önceki yılki değerinden yüzde 6.5 yükselerek ay boyunca ortalama 105 puan olarak gerçekleşti. Bu artışın 2012'den bu yana yaşanan en sert yükseliş trendine işaret ettiğine dikkat çeken FAO, gıda fiyatlarının ise 2014 yılından bu yana görülen en yüksek fiyatlar olduğunun altını çizdi. Pandemi ve talep etkisi ile Türkiye'nin sık sık ithalata başvurduğu tahıl alanında ise 2021 öngörülerini büyük bir düşüşe işaret ediyor.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanı Şemsi Bayraktar, Türkiye'nin başta hayvancılık olmak üzere ithalat bağımlılığından kurtulması gerektiğine işaret etti. Bayraktar, "Çünkü artık yurt dışından ucuz et ve ucuz hayvan bulma imkanı yoktur. Yapacağımız her ithalat bağımlı ülke insanımızın daha pahalı et yemesine daha pahalı süt tüketmesine neden olacaktır. İthalatla sadece et ve hayvan değil enflasyon da ithal etmiş olursunuz" dedi.

ÇİFTÇİLER ÜRETİMDEN ÇEKİLİYOR

Tarım sektöründeki gelişmelere dair “Türkiye’de tarım ve kırsal kalkınma: Bir yol haritası ihtiyacı” başlıklı bir araştırma yayınlanan İstanbul Politik Araştırmalar Enstitüsü’nün çalışmasında kırsalın ve tarımın ihmalinin, ülkenin gıda geleceğini tehlikeye düşürdüğüne dikkat çekiliyor. Araştırmada, çiftçilerin toprağı bıraktığı vurgulanarak, “TL’nin dolar karşısındaki değer kaybı nedeniyle artan maliyetler yüzünden çiftçiler üretimden çekilmekte ve bu durum Türkiye’yi tarım konusunda dışa bağımlı hale getirmektedir” denildi.

Bakan'dan süt üreticilerine 'destekler sürecek' sözü

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, dn olduğu gibi bugün ve yarın da hayvancılığı desteklemeye devam edeceklerini söyledi.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Silivri'de, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından sağlanan hibeyle organik süt üretim iŐletmesine güneş enerji paneli kurulan çiftlik sahibi Saliha Aysun Sökmen ile görüntülü görüŐtü.

İstanbul Tarım ve Orman Müdürü Ahmet Yavuz Karaca'nın da hazır bulunduğu görüşmede Bakan Pakdemirli, çiftliğe önemli bir yatırım yapıldığını belirterek, "Yatırım yapılan 435 bin liranın 217 bin lirasını biz vermiŐiz hibe tutarı olarak. 20 yıla yakındır da hastalıktan arı işletme sertifikasına sahipmiŐsiniz. Bundan dolayı teşekkür ediyorum." dedi.

Özellikle Trakya bölgesinin bu konuda hastalıktan arı bölge olma konusunda baŐı çektiğini aktaran Pakdemirli, "İŐletmelerimiz de hakikaten yüz güldürecek işler yapıyor. Kadın giriŐimci olmanız da bizim için son derece önemli. Biz, dn olduğu gibi bugün de, yarın da sizi desteklemeye devam edeceğiz." diye konuştu.

"Yıllık 120 bin liralık elektrik gideri sıfırlanacak"

Saliha Aysun Sökmen, Bakan Pakdemirli'ye hitaben, "Bu işler ekip iŐleri. nce ilçe müdürlüğümüzün, sonra il müdürlüğümüz ve Bakanlığımızın destekleri çok kıymetli. Biz iftlikte 30 kiŐilik bir ekibiz. Hayali kuran kadın giriŐimci benim ancak arkamda 30

kişi var. Sizlere de bu konuyu takdir ettiğiniz için teşekkür ediyorum." ifadelerini kullandı.

İstanbul Tarım ve Orman Müdürü Ahmet Yavuz Karaca, görüntülü görüşmede verdiği bilgide, işletmenin yaklaşık 20 yıldır hastalıktan arı olduğunu belirterek, "Sütlerini de kendileri pazarlıyorlar. Pazar konusunda da sıkıntıları yok. Yıllık 120 bin civarında elektrik parası ödüyor. O gider sıfırlanmış olacak." ifadelerini kullandı.

"İstanbul'da tarım ve hayvancılıkta yıllık 80 milyon lira hibe veriyoruz"

İstanbul Tarım ve Orman Müdürü Karaca, görüşme sonrası yaptığı açıklamada, İstanbul'da yapılan tarım ve hayvancılığa değinerek, şehrin, manda varlığı bakımından Türkiye ikincisi olduğunu söyledi.

İstanbul'da 115 bin büyükbaş, 150 bin küçükbaş hayvan bulunduğunu, 100 bin hektarlık ekili tarım alanı varlığı söz konusu olduğunu aktaran Karaca, kentin, ekonomi, tarih, kültür, turizm alanlarında olduğu gibi tarım ve hayvancılıkta da öne çıktığını vurguladı.

Karaca, bu işletmeye Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Programı kapsamında yüzde 50 hibeli güneş enerjisi sistemi kurduklarını belirterek, şunları kaydetti: "Çiftlik, elektrik için yıllık 120 bin lira gibi bir rakam ödüyordu. Hatırı sayılır bu gider, tamamen yenilenebilir enerjiyle doğadan karşılanacak. İşletme, yıllık 120 bin lira kara geçecek. KDV hariç 434 bin lira olan bedelin 217 bin lirasını biz ödeyeceğiz. Sadece bu alanda değil, İstanbul'da tarım ve hayvancılıkta değişik kalemlerde yıllık 80 milyon liraya yakın destek ödüyoruz. Bu destekler sürecek. Yeni destekleme programına ilişkin tebliğ yayımlandı. Çiftçilerimizi, hayvancılarımızı, gıda işletmelerinde kurutma, kapasite artışı gibi konuları da kapsıyor. Bize gelirlerse elimizden gelen bütün yardımı sunacağız. Bu yıl da yüzde 50 hibe desteğimiz sürüyor."

"Tarlaları ekonomik biçimde sulama imkanımız oldu"

Çiftlik sahibi Saliha Aysun Sökmen ise sahip oldukları 250 inekten yılda 600 ton süt ürettiklerini belirterek, "Bunun biraz daha aşağı inmesini planlıyoruz. Tahılı sıfırlayıp onları sadece otla beslemek istiyoruz. Amacımız, ineklerimizin 25 yıl süreyle yaşamlarını sürdürmeleridir. Bugün Bakanımız kurulan güneş enerji sistemi projesini desteklemek için bizi aradı. Yüzde 50 hibe teşvik alacak bir proje. Otlamaya dayalı bir hayvancılık yapmak istediğimiz için daha ekonomik bir enerji sayesinde kiraladığımız tarlaları meralandırmak üzere ekonomik bir biçimde sulamak olanaklı olacak." şeklinde konuştu.

Hububat ve bakliyat ihracatında hedef, 7,5 milyar dolar

Türkiye'den bu yılının sonunda 7,5 milyar dolarlık hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri ihracatı gerçekleştirilmesi hedefleniyor.

Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri sektöründe yılın 11 aylık döneminde 6,5 milyar dolardan fazla ihracat gerçekleştiren Türkiye, seneyi rekorla kapatmak istiyor. Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri'nin (GAİB) verilerine göre, dünyanın gıda ihtiyacının karşılanmasında önemli rol üstlenen Anadolu toprakları, hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamullerindeki başarılı ihracatıyla dikkati çekiyor.

Söz konusu sektörde 2019'da 6 milyar 788 milyon dolarlık önemli ihracat gerçekleştiren Türkiye, bu yılın ocak-kasım döneminde 6 milyar 532 milyon 204 bin dolarlık ihracata imza attı. Böylelikle geçen seneye göre ihracatını yüzde 6,1 artıran sektör, bu yıl en çok satışı 2,5 milyar dolarla Orta Doğu'ya gerçekleştirdi. Orta Doğu ülkelerini ise 1,5 milyar dolarla Afrika ve 815 milyon dolarla Avrupa Birliği ülkeleri izledi.

Bu süreçte 211 ülkeyi bereketli topraklarında yetişen kaliteli ve lezzetli ürünleriyle buluşturan Türkiye'de, sektörde en çok ürünü ise GAİB üyesi firmalar ulaştırdı.

Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri Sektör Kurulu Başkanı Mahsum Altunkaya, Türkiye'deki ihracatçıların dünya pazarlarının belirleyici aktörleri arasında yer aldığını söyledi.

Sektördeki ihracatın salgının ilk aylarında gerilediğini hatırlatan Altunkaya, şunları kaydetti: "Ancak girişimlerimiz ve hükümetimizin desteğiyle sınır kapılarındaki sorunlar çözüme kavuşturuldu ve sürdürülebilir ihracatın önü açıldı. Sektörümüzdeki

07.12.2020

7,5 milyar dolarlık ihracat hedefini aralık ayının sonunda yakalayacağımıza inanıyorum. Salgınla dijital dönüşümün hızlanması ve yoğun şekilde kullanılması ihracatçılarımızın işini kolaylaştırdı. İhracatçılarımızda hızla kendisini bu değişime adapte ederek yeni dünyanın yeni ticaret şekline uyum sağladı."

Gelecek yılın yol haritası hazır

Altunkaya, sürdürdükleri çalışmalarla girdikleri her pazarda kalıcı ve belirleyici olmak istediklerini vurgulayarak, tek veya birkaç pazarlı dönemlerin geride bırakıldığını dile getirdi.

Şuanda dünyanın gidilmeyen ülkesi ve girilmeyen pazarının bırakılmadığını vurgulayan Altunkaya, şu değerlendirmelerde bulundu: "2021 için sektörel anlamda yol haritalarımızı oluşturduk. 2021'de hedefimiz olan 8 milyar doları da aşacağımıza inanıyoruz. Ülkemiz için en önemli pazarlardan birisi olan Orta Doğu ülkeleri, elbette her geçen gün daha da zorlaşıyor. Bu pazardaki payımızı korurken yeni pazar arayışımızı sürdürüyoruz. Şu anda hedef pazarlar arasında Afrika ve ABD bizim için büyük önem taşıyor. Salgına rağmen ihracat artışıımız elbette ürün ve pazar çeşitliliğimizden kaynaklanıyor."

Pandemi sonrası için kıtlık uyarısı

Yeni tip koronavirüs (Covid-19) salgını nedeniyle yaşanan zorlu sürecin ardından dünyanın, iklim değişikliği ve gıda güvenliği problemleriyle karşı karşıya kalabileceği, kıtlık yaşanabileceği uyarısında bulunuluyor

Pandemi sebebiyle 2020'de birçok ülke kendi vatandaşlarının gıda güvenliğini sağlamak adına daha korumacı politikalara yönelirken, Rusya gibi büyük buğday üreticileri ihracata limit ya da yasaklar koydu, Çin, Pakistan ve Suudi Arabistan gibi ülkeler de buğday stoklarını artırma yoluna gitti.

Kovid-19 ekonomik ve sosyal hayatı olumsuz etkilerken iklim değişikliği ve kuraklık da küresel çapta tarımsal üretimi tehdit ediyor.

Dünya Gıda Programı (WFP) Direktörü David Beasley, bir süre önce yaptığı açıklamada, 2021'de korkunç boyutta bir kıtlık olacağı iddiasında bulundu. Kovid 19 salgınının gıda güvenliği üzerinde çok yıkıcı etkileri olduğuna işaret eden Beasley, gıda sorunu ile karşı karşıya kalan insan sayısının artacağını savundu.

- Pandemi tarımsal üretimin önemini gösterdi

İklim değişikliği, gıda güvenliği, kıtlık ve Türkiye'ye etkileri konusunda AA muhabirine açıklamada bulunan Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Orta Asya Alt Bölge Koordinatörü ve Türkiye Temsilcisi Viorel Gutu, dünyanın en büyük yedinci tarımsal üretim ülkesi Türkiye'nin ürün çeşitliliği açısından da çok zengin olduğunu söyledi.

Gutu, uzun dönemli eğilimlere bakılınca yıllar içerisinde Türkiye'de tarımsal arazilerin azalmakta olduğunu gördüklerine işaret ederek, "Her ne kadar tarımsal üretimde

verim belirli ürün gruplarında artıyor olsa da uzun dönemli ve büyük miktarlardaki tarımsal arazi kayıpları gelecekte gıda güvenliği açısından sorunlara yol açabilir." dedi.

Hükümetin tarım arazilerini korumak, amaç dışı ve yanlış kullanımların önüne geçmek için bazı adımlar attığına dikkati çeken Gutu toprağın çevreci ve sürdürülebilir kullanımının önemine işaret etti. Gutu, "Tüm dünyayı etkisi altına alan Kovid-19 salgını, tarımsal üretim ve tedarik zincirlerinin devamlılığının önemini bir kez daha idrak etmemizi sağladı." dedi.

Gutu ayrıca Türkiye'nin, sahip olduğu tarımsal üretim avantajları sayesinde, zamanında ve etkili politik müdahale ve önlemlerle üretim ve tedarik zincirlerinin devamlılığını sağlayarak gıda arzı sorunları yaşanmasını önlediğini anlattı.

- Su kaynaklı problemler

Su kaynakları üzerindeki baskının küresel ölçekte giderek arttığını ve tarımın en büyük su tüketen sektörlerin başında geldiğini hatırlatan Gutu, "Suyla ilişkili kısıtlama ve sorunların artması gıda güvenliği ve beslenmeyi de tehdit ediyor." dedi.

İklim değişikliğine dayalı uzun dönemli kıtlığın çok daha kapsamlı, eş güdümlü, çok paydaşlı ve uzun vadeli eylemleri gerektiren bir sorun olduğunu ifade eden Gutu, Türkiye'nin de içinde bulunduğu Akdeniz havzasının küresel iklim sebepli fırtına ve orman yangını gibi sorunlarla karşı karşıya kaldığını belirtti.

Gutu, bu sorunların tarımsal verim ve biyolojik çeşitlilikte kayıplara yol açacağını ve kuraklığı artıracığını aktararak, Türkiye'nin su kaynaklarının yüzde 70'ini tarımsal faaliyet için kullandığını anlattı.

- Eylem planı hazırlanıyor

"Şiddetli ve uzun süreli kuraklıklar, kıtlıklara ve dolayısıyla gıda güvenliğine yönelik ciddi tehditlere yol açabilir." diyen Gutu, Türkiye'nin özellikle su kaynaklarının azalması, orman yangınları, kuraklık ve çölleşme, bunlara bağlı ekolojik bozulmalar gibi olumsuz etkilerden önemli ölçüde etkilenebileceğini söyledi.

Gutu, ayrıca Çevre ve Şehircilik Bakanlığının su kaynakları, tarım ve gıdayı güvence altına almak için bir eylem planı hazırladığını kaydetti.

- Buğday stokları artıyor

Uluslararası Un Sanayicileri ve Hububatçılar Birliği (IAOM) Avrasya Başkanı Eren Günhan Ulusoy da küresel iklim değişikliğinin, tarım sektörünü de yakından etkilediğini söyledi.

Yağış rejimlerindeki değişiklik başta olmak üzere küresel iklim değişikliğinin yarattığı sorunların, Türkiye'nin tarımsal üretiminde de zaman zaman dalgalanmalara neden olduğunu ifade eden Ulusoy, şunları kaydetti:

"Buğday retiminde ekim alanlarının artırılması kısa vadeli çözümdür. Orta ve uzun vadede verimlilik artışını sağlamak için tarımda dijital devrim gerçekleştirmek gerekiyor. Türkiye'de hektar başına 3 ton buğday üretiliyor. Bu rakam Avrupa'da 4,5 ton, hatta bazı bölgelerde 6 tona kadar çıkıyor. Dünya ortalaması ise 3,4 ton. Daha etkin yöntemler uygulanarak, mevcut alanlardaki üretim verimini üst noktalara çıkarmalıyız."

Buğdayın stratejik öneminin pandemide tekrar gündeme geldiğine dikkati çeken Ulusoy, ülkelerin bu süreçte buğday stoklamaya başladığını belirtti. Yüksek buğday alımlarının fiyatların yükselmesine de sebebiyet verdiğini anlatan Ulusoy, Türkiye'nin de küresel gelişmelerden bağımsız olmadığını kaydetti.

Gelecek dönemde kuraklığa bağlı olarak tarımsal üretimde bir düşüş yaşanacağını da belirten Ulusoy, Türkiye için bir kıtlık senaryosu beklemediğinin altını çizdi.

- Lisanslı depoculuğun nemi

Pandemi sürecinde lisanslı depoculuğun öneminde de artırdığını kaydeden Ulusoy, "Sadece iftimiz, tccarımız, sanayicimiz için değil, tüm halkımız için lisanslı depoculuk kapasitesinin yükselmesi, herhangi bir salgın ya da dış ticarete bir aksama, ürün tedarik ettiğimiz ülkelerden ürünün gelmemesi gibi durumlarda gıda güvenliğimizi garanti altına alıyor." değerlendirmesinde bulundu.

Türkşeker: Fabrikaların kapatıldığı ve ithalat yapıldığı iddiaları asılsız

Türkiye Şeker Fabrikaları'ndan yapılan açıklamada, özelleştirilen fabrikaların asgari 5 yıl süre ile pancardan şeker üretimine devam etme zorunluluğu bulunduğu da hatırlatıldı

Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ (Türkşeker), şeker fabrikalarının kapatıldığı ve şeker ithalatı yapıldığı iddialarına ilişkin, "2018 yılında 10 şeker fabrikası özelleştirilmiş olup, bu fabrikaların tamamı pancar ve şeker üretim faaliyetlerine devam etmektedir." ifadeleri kullanıldı.

Türkşeker'den yapılan açıklamada, sosyal medyada çeşitli hesaplarda şeker fabrikalarının kapatıldığı ve şeker ithalatı yapıldığına ilişkin asılsız iddialara karşı, kamuoyunu doğru bilgilendirmek ihtiyacının doğduğu belirtildi.

2018 yılında 10 şeker fabrikasının özelleştirilmiş olup, bu fabrikaların tamamının pancar ve şeker üretim faaliyetlerine devam ettiği ifade edilen açıklamada, şunlar kaydedildi:

"Özelleştirilen fabrikaların asgari 5 yıl süre ile pancardan şeker üretimine devam etme zorunluluğu bulunmaktadır. Özelleştirme ile beraber pancar ve şeker üretiminde

07.12.2020

herhangi bir eksilme olmamış ve 2020 yılında Cumhuriyet tarihinin en yüksek pancar şekeri satış miktarına ulaşılmıştır. 2020/2021 pazarlama yılında 21 milyon ton pancar, 2 milyon 800 bin ton pancar şekeri üretimi ile yeni bir rekora ulaşılması beklenmekte olup 2020/2021 pazarlama yılında 150 bin ton pancar şekeri ihracatı gerçekleştirileceği öngörülmektedir. Yurt içi tüketimin tamamı yurt içi üretimden karşılanmakta olup yurt içinde tüketilmek üzere kesinlikle şeker ithalatı yapılmamaktadır."

Açıklamada, Dahilde İşleme Rejimi (ithalat) kapsamında sadece ihraç edilen işlenmiş mamullerde kullanılmak üzere şeker ithalatı yapılmakta olduğu aktarılarak, "Yeni bir uygulama olmayan ve yıllardan bu yana devam eden bu yöntem ile ülkemiz katma değer oluşturmakta, şekerli mamul ihracatçılarımız dünya ile rekabet etmekte ve ilave Döviz girdisi sağlanmaktadır. 2019 yılında yapılan 169 bin ton ve 65 milyon dolar değerindeki ithalata karşılık, 1,9 milyar dolar şekerli mamul ihracatı yapılmıştır. Yani ithal edilen her 1 ton şeker, şekerli mamul olarak 29 kat değer kazanmak suretiyle ihraç edilmektedir." ifadeleri kullanıldı.

Kasım ayı nakdi ücret desteği ödemeleri 8-9 Aralık'ta yapılacak

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Selçuk, kasım ayına ilişkin nakdi ücret desteği ödemelerinin 8-9 Aralık'ta yapılacağını bildirdi.

Kasım ayına ilişkin nakdi ücret desteği ödemeleri 8-9 Aralık 2020 tarihlerinde yapılacak.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, yaptığı yazılı açıklamada, "Ücretsiz izne ayrılan çalışanlarımızın nakdi ücret desteği ödemeleri 8 ve 9 Aralık tarihlerinde gerçekleştirilecek. Ödemeler banka hesapları üzerinden, sistemde IBAN bilgisi eksik veya hatalı olanların ödemeleri ise PTT aracılığıyla yapılacak." ifadelerini kullandı.

Yarım milyarlık hesap hatası Meclis'te: Bakanlık TOBB'u paravan yapmış

TOBB ile Ticaret Bakanlığı'nın ilişkilerini Meclis gündemine taşıyan CHP'li Gökçel, hesaplardaki 562 milyon liralık 'hata' ve kayıp 78 otomobile dikkat çekti. "Ticaret Bakanlığı TOBB'u paravan olarak mı kullanıyor?" diyen Gökçel, TBMM'de Araştırma Komisyonu kurulmasını istedi.

Birgün Gazetesi

Ticaret Bakanlığı ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) ticari ilişkilerini TBMM gündemine taşıyan CHP Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel, hesaplardaki 562 milyon liralık 'hataya' ve kayıp 78 otomobile dikkat çekti. Gökçel, TBMM Başkanlığı'na sunduğu önerge ile Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını istedi.

Gökçel, kamu kurumu niteliğinde kuruluşlardan biri olan TOBB'un ve Ticaret Bakanlığı'nın yapılan uygulamalarla kamuyu zarara uğrattıklarını belirtti. Gökçel, Sayıştay raporlarında Ticaret Bakanlığı'nın TOBB iştiraki olan Gümrük ve Turizm İşletmeleri'ne verdiği 'Yap-İşlet-Devret modeli ile gümrük kapılarının yaptırılması ve modernize edilmesi' işinden Bakanlığa düşen payın bulunduğu hesapta keyfilik tespit edildiğini ve "2019 yılı Bilanço ve Dipnotları ile Faaliyet Sonuçları Tablosunda toplamda 562 milyon 130 bin 478 TL hataya neden olduğu görülmüştür" denildiğini vurguladı. Ticaret Bakanlığı ile TOBB'un arasındaki bu ilişkinin denetimden kaçmak için mi kurulduğunu soran Gökçel, "Ticaret Bakanlığı TOBB'u paravan olarak mı kullanıyor?" dedi.

78 ADET OTOMOBİL 2 YILDIR KAYIP

Gökçel ayrıca Bakanlığın hesabında tutulması gereken 12 milyon liranın TOBB iştiraki olan Gümrük ve Turizm A.Ş. hesaplarında tutulduğunu ve harcamalar yapıldığını kaydetti. Bakanlık, TOBB ve Şirket arasında 11 Ekim 2011 tarihinde düzenlenen ilk Protokole ek olarak 18 Mayıs 2018 tarihinde düzenlenmiş olan Ek Protokol ile, "İdarece talep edilmesi halinde, şirket tarafından satın alınarak İdarenin kullanımına sunulacak olan her türlü taşınırı ilişkin harcama ve kayıt belgelerinin Şirket adına düzenlenebileceği" belirtildiğine dikkat çeken Gökçel, şirketin Bakanlık için 42 milyon TL harcadığını söyledi. Gökçel bunun yanı sıra 2018 yılında şirket tarafından Bakanlık ihtiyacı için alınan 78 adet otomobilin akıbetinin belli olmadığını vurguladı.

HARCAMALARI NEDEN TOBB YAPIYOR?

CHP'li Gökçel Sayıştay raporlarına değinerek, "Sayıştay raporlarına göre, Bakanlık hesaplarında tutulması gereken TOBB ve Türkiye'deki Oda ve Borsalardan bütçelerinden her yıl ayrılan ve İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payı Hesabında biriken tutarların TOBB adına açılan bir banka hesabında toplandığı belirlenmiş" dedi. "Hesapların bu şekilde Bakanlık'tan ayrı şirketlerin ve TOBB'a ait hesaplarda tutulması usulsüzlüktür" diyen Gökçel, TOBB'un ve bağlı iştiraklerin neden Bakanlık harcamalarını yaptığının ortaya çıkarılması gerektiğini söyledi. Gökçel, ayrıca, bir usulsüzlük varsa bunun ortaya çıkartılmasının TBMM'nin görevi olduğunu vurguladı.

Muhalefet 2021 bütçesine şerh koydu

2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun teklifine muhalefet partileri şerh koydu.

Meclis Plan Bütçe Komisyonu'nda kabul edilen ve bugün Genel Kurul'da görüşmelerine başlanacak olan 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun teklifine muhalefet partileri şerh koydu. CHP, "Ekonominin yapısal sorunlarına değil, sorunların açığa çıkardığı semptom ve belirtilere 'şal örten' bir çizgi sergileyen ekonomi yönetiminiz var" derken, 2021 bütçesinde her verginin beşte birinin faize harcanacağını belirtti. HDP vergi dağılımındaki eşitsizliğe dikkat çekerken, İYİ Parti KÖİ projelerinin bütçe disiplininin önündeki en büyük engel olduğunu bildirdi.

CHP: Vergi faize gidiyor

CHP muhalefet şerhinde, 2018 yılında 74 milyar lira olan faiz harcamalarının 2021 yılında 180 milyar lira olacağını böylece toplam harcamalar içinde faiz harcamalarının payının yüzde 9'dan yüzde 13'e ulaşacağına dikkat çekerek "Bu bütçe bir faiz bütçesidir" dedi. Faizlerin vergi gelirlerine oranının 2018 yılında yüzde 12 iken 2021'de yüzde 20'ye çıktığını vurgulayan CHP, "Toplanan her verginin beşte biri faizler için harcanmaktadır" değerlendirmesini yaptı. CHP, gelir bütçesine ilişkin şu değerlendirmeyi yaptı: "Gelir ve Kurumlar Vergisi'nin oranı yüzde 26'dır. 2020 yılında gelir vergisi gelirleri yüzde 0,2 oranında gerilemiş buna karşılık 2021'de yüzde 20 artış öngörülmüş olması, ücretlilere gene 'kümesteki kaz' muamelesi yapılacağına bir işarettir."

İYİ Parti: Yatırım yok

Önümüzdeki üç yılda bütçede yer alacak Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) projelerinin yükümlülüğünün 108 milyar TL öngörüldüğünü bildiren İYİ Parti, “KÖİ projeleri, bütçe disiplini gözlendiğinde bozulmanın yönetilebilir bir seviyede tutulmasının önündeki en büyük engeldir. Türk ekonomisinin, özellikle son iki yıldır döviz kurunun geldiği seviye üzerinden bu projeleri finanse edebilmesi mümkün değildir” dedi. İYİ Parti; “2018’de bütçe yatırımlarının milli gelire oranı yüzde 2,4 iken 2021’de bu oran yüzde 1,8’e düşmektedir. Krizden çıkmış, tüm zamanların en kötü dönemi niye nitelendirilen 2002 bütçesinde dahi bu oran yüzde 2,2 olarak gerçekleşmiştir” görüşünü dile getirdi.

HDP: Vergi adaletsiz

Türkiye’de vergi yükü ile ilgili temel sorunun vergi dağılımındaki dengesizlik olduğunu bildiren HDP gelişmiş ülkelerde dolaysız vergilerin toplam vergi gelirlerinin yaklaşık yüzde 60-65’ini oluştururken, Türkiye’de bu oran son 10 yılda sürekli ve hızlı bir biçimde düşme eğilimi içerisinde olduğunu bildirdi. Son zamanda yapılan birçok projenin Kamu–Özel İşbirliği ya da Yap-İşlet-Devret modeliyle yapıldığına, bu projelere verilen garanti ödemelerinin ise gerçek değerlerinin kat kat üzerinde olduğunu kaydeden HDP; “Söz konusu mega projelerde verilen döviz garantileri nedeniyle, dolar kuru 10 kuruş arttığında, halkın TL cinsinden borcu 14,6 milyar TL artmaktadır” dedi.

Avrupa Birliği'nde de gündem Türkiye'ye yaptırım

ABD'de geçen hafta Kongre ve Temsilciler Meclisi'nin alt komisyonlarında Türkiye'ye yaptırımın önünü açan tasarının kararlaştırılmasının ardından bu hafta Avrupa Birliği de Türkiye'ye yaptırımını görüşecek.

Reuters haber ajansı, Avrupa Birliği Dışışleri Bakanları'nın bugün Türkiye'ye yaptırım için zemin arayacağını yazdı. Ajans, Perşembe günü AB Liderler Zirvesi öncesinde dışışleri bakanlarının Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki hamleleri dolayısıyla yaptırım uygulanıp uygulanmaması için koşulları değerlendireceğini yazarken, "Dışışleri bakanları Pazartesi günü gerçekleşecek toplantıda karar almayacak, bunu Perşembe günü düzenlenecek AB Liderler Zirvesi'ne bırakacak" ifadesini kullandı.

Ekim ayında AB üyesi ülkelerin Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki hareketlerini durdurması gerektiğini hatırlatan Reuters, Libya, Suriye ve Rusya gibi konular dolayısıyla AB'nin duruşunun sertleştiğini aktardı.

"DEĐİŐİM HIÇBİR ZAMAN GELMEDİ"

Reuters'a konuşan üst düzey bir AB yetkilisi, "Durumun Ekim ayından daha kötü olduğuna itiraz edecek bir AB hükümeti olduğunu düşünmüyorum. Durumun değişmesi için talepte bulduk fakat bu hiçbir zaman gerçekleşmedi" dedi.

07.12.2020

AB dönem başkanlığını yapan Almanya bir süredir Ankara ile Atina arasında uzlaşma çağrısında bulunurken taraflar buna sıcak yaklaşmıyordu.

Zirvedeki hazırlıklar ile ilgili yakından bilgi sahibi olan bir AB diplomatı, “Oruç Reis’in Ekim ayındaki zirveden hemen sonra denize açılması Türkiye ve Yunanistan’ın barışması için çok çaba sarf eden üye ülkeler tarafından hoş karşılanmadı. Almanların bile bir sınırı vardır” ifadesini kullandı.

“YAPTIRIMLAR MASADA”

Reuters haberde, “Fransa ve Avrupa Parlamentosu, bir NATO müttefiki ve AB adayı olan Türkiye’nin cezalandırılmasını söylerken Türkiye de olası bir yaptırımın yapıcı olmayacağını söylüyor. AB Parlamentosu, 26 Kasım’da yaptırım çağrısı yaptı fakat Oruç Reis’in limana dönmesi ve Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın diyalog açıklamaları AB’yi sakinleştirdi” ifadesini kullandı.

Ajansa konuşan bir AB diplomatı, “Yaptırımlar masada fakat bunlar otomatik olmuyor” dedi.

Yabancı hisse senedi satarken de kâr ediyor, alırken de...

Alaattin AKTAŞ

07 Aralık 2020 Pazartesi

✓ **Yılbaşından 6 Kasım'a kadar 5.8 milyar dolarlık hisse senedi satan yabancılar, önce Merkez Bankası Başkanı'nın, ardından Maliye Bakanı'nın değişmesiyle alıma döndü ve son üç haftadaki alım 1.2 milyar doları aştı.**

✓ **Yabancılar satışı düşük fiyattan ama düşük kurdan yaptı ve bu işlemlerden 598 milyon dolar avantajlı çıktı. Kurun gerileyeceğine oynayan yabancılar yüksek kurdan giriş yaptığı son üç haftadaki alımda da 65 milyon dolar kârı şimdiden cebine koydu.**

Yurtdışında yerleşikler ya da kısaca yabancılar hisse senedinde yılbaşından 6 Kasım'a kadar olan dönemde bir-iki hafta hariç hep net satıcı konumdaydı. Yabancılar, 6 Kasım'a kadar net 5.8 milyar dolarlık hisse senedi sattı.

Bu satış dalgası kasımın ikinci haftasında durdu ve bu kez alım başladı. Satıştan alıma dönülmesinin zamanlamasında bir tesadüften söz edilebilir mi, pek sanmıyoruz. Ekonomi politikalarında köklü bir değişiklik söz konusu olmasa da, bu politikaları yürüten iki makamda 7 Kasım'da değişiklik yaşandı. Önce Merkez Bankası Başkanı değişti, ardından da Hazine ve Maliye Bakanı. Bu değişikliklerle birlikte yabancılar üç haftadır net alım gerçekleştiriyor. 6 Kasım'a kadarki 5.8 milyar dolarlık satıştan sonra yalnızca üç haftada 1.2 milyar dolarlık net alım yapıldı.

6.72'lik kurdan çıktılar

Yabancı yatırımcılar 5.8 milyar dolarlık satışı ortalama 1.055 endeks düzeyinden yaptı. Bu satışta ortalama kur ise 6.72 oldu.

Ortalama endeks ve dolar kuru, aritmetik ortalamayı değil, haftalık satış tutarıyla ağırlıklandırılarak bulunan ortalamayı gösteriyor.

Yabancı yatırımcı yılbaşından 6 Kasım'a kadar olan dönemde 6.72'lik kurdan çıkarak bu dönemin 6.86 düzeyinde oluşan aritmetik ortalama kuruna göre görünürde sınırlı bir avantaj elde etti. Oysa çıkıştaki bu avantajı görmek için başka bir hesaplama ihtiyacı var.

Yabancılar 6 Kasım'a kadar olan dönemde hisse senedi satışıyla ellerine geçen TL'yi 6.72'den dolara çevirip gitti. Gelenler ise dolarlarını bu kez 7.94'ten TL'ye çevirme olanağı elde etti.

TL'yi dövize çevirirken kur düşüktü; döviz getirip TL'ye geçişte kur yüksekti ama bu işlemin bir de fiyat cephesi var. Yabancılar düşük fiyattan satıp düşük kurdan çıktı; daha sonra yüksek kurdan giriş yapıp yüksek fiyattan aldı. Peki sonuç, bu işlemde kim, hangi ölçüde karlı çıktı?

Yabancı hangi kurdan ve endeksten sattı ve aldı...

	Satış-alış (Milyon TL)	Dolar kuru	Satış-alış (Milyon \$)	Endeks
Ocak	-2.100	5,97	-352	1.183
Şubat	-4.164	6,06	-687	1.170
Mart	-6.544	6,31	-1.037	953
Nisan	-4.249	6,75	-630	942
Mayıs	-8.730	6,96	-1.254	1.008
Haziran	0		0	
Temmuz	-3.423	6,85	-500	1.175
Ağustos	-7.355	7,14	-1.031	1.083
Eylül	-1651	7,48	-221	1.095
Ekim	-912	7,86	-116	1.163
30 Ek.-6 Kas.	-185	8,41	-22	1.165
Toplam	-39.313	6,72	-5.849	1.055
6-27 Kasım	9.828	7,94	1.238	1.285

(*) Aylık ortalama dolar kuru ve endeks, haftalık net hareketle ağırlıklandırılarak hesaplandığı için klasik yolla bulunan ortalamayla farklılık gösteriyor.

YABANCI NET 663 MİLYON DOLAR KÂRDA

Yabancı yatırımcıların 5.8 milyar dolarlık hisse senedini ortalama 6.72'lik kurdan ve 1.055 endeksten sattığını belirttik. Peki yabancı bu satışı yılbaşından 6 Kasım'a kadar olan döneme yayarak değil de 6 Kasım'da yapsaydı ne olurdu?

6 Kasım'da endeks 1.192 düzeyindeydi, yani ortalamaya göre yüzde 13 artmıştı. Şu durumda yabancıların eline aynı oranda daha fazla TL geçecekti. Ama bu TL'yi dövize çevirirken kur artık 6.72 değildi ki, 8.46 düzeyindeydi. Yani yabancı sattığı hisse senedinin bedeli olarak cebine 5 milyar 849 milyon dolar değil, 5 milyar 251 milyon dolar koyabilecekti. Dolayısıyla yabancı yatırımcı satışı daha erken yapmış olmakla 598 milyon dolar kazanç sağladı.

Ya son üç haftadaki durum... Yabancı yatırımcılar bu işlemlerde de karda. Yabancı elindeki döviz 7.94'lük ortalama kurdan TL'ye çevirdi ve 6-27 Kasım dönemindeki alımı 1.285 ortalama endekse yaptı. Yine varsayımda bulunalım ve yabancıların üç haftadaki alımı 27 Kasım'da yaptıklarını düşünelim. Hisse senedi fiyatları yüzde 3.4 arttığı için yabancıların cebinden daha çok para çıkacaktı. Üstelik döviz de üç hafta ortalamasına göre düşmüş ve 7.80'e inmişti. Yani üç hafta ortalamasında 1 milyar 238 milyon dolar döviz getirilerek alınan hisse senedi için bu kez 1 milyar 303 milyon dolar gerekecekti. İşte yabancı yatırımcı hem hisse senedi fiyatları yükseldiği için, hem de kur düştüğü için aynı sayıda hisse senedi alırken 65 milyon dolar daha fazla ödeme yapmaktan kurtulmuş oldu.

Biraz alım satım zamanlamasındaki maharet, biraz da şansın yaver gitmesi sayesinde yabancılar 598 milyon doları satıştan, 65 milyon doları alıştan olmak üzere toplamda net 663 milyon dolarlık avantaj elde etti.

Yabancı satarken de kârlı, alırken de...

Satışın detayı		
	6 Kasım'a kadar olan satış	Satış 6 Kasım'da yapılıyorsa
Endeks	1.055	1.192
Satış tutarı (Milyon TL)	39.313	44.424 (*)
Dolar kuru	6,72	8,46
Satış tutarı (Milyon \$)	5.849	5.251

(*) Endekste yüzde 13'lük artışın satış tutarına yansıtılmasıyla bulunan değer.

Alışın detayı		
	6-27 Kas. arası alış	Alış 27 Kasım'da yapılıyorsa
Endeks	1.285	1.329
Alış tutarı (Milyon TL)	9.828	10.162 (*)
Dolar kuru	7,94	7,80
Alış tutarı (Milyon \$)	1.238	1.303

(*) Endekste yüzde 3.4'lük artışın alış tutarına yansıtılmasıyla bulunan değer.

İrfan Donat

Prof. Dr. İlber Ortaylı: “Türkiye, tarımı ihmal eden ülkelerin başında geliyor”

04 Aralık 2020 Cuma, 17:21

Yıllardır **tarım ve gıda** üzerine farklı konseptlerde yayınlar yapıyoruz.

Sektörün, doğrudan ya da dolaylı yoldan tüm paydaşları ve temsilcileriyle birlikte nabzını tutuyoruz.

Ama bugüne kadar **tarıma tarihin penceresinden bakmadığımızı** fark ettik.

Tarih denilince Türkiye’de ilk akla gelen isimlerin başında yer alan **Prof. Dr. İlber Ortaylı** hocamızı **Tarım Ajandası** programına davet ettik.

O da sağ olsun bizleri kırmadı ve yayına katıldı.

İlber Hocamız, **tarımın tarihini** yarım saat gibi kısa bir sürede bizlere çok net ve güzel şekilde özetledi.

Biz de “söz uçar, yazı kalır” diyerek Prof. Dr. İlber Ortaylı ile sohbetimizde öne çıkan yakın tarihe dair notları ve uyarıları bu köşeden sizlerle paylaşalım istedik.

Prof. Dr. Ortaylı, bugün yaşanan pandemi sürecinden tarihsel açıdan ciddi dersler çıkarılması gerektiğini savunuyor.

İlber Hoca, “Bütün bu salgınlar tabiatın sorumsuzca tahribinden, **tarımın çok sorumsuzca geriletilmesinden** ileri geliyor. Türkiye de maalesef kendi çapında bu dramatik gelişmeyi yaşayan ve bununla birlikte devam etmeye çalışan bir ülke” diyor.

Kırsaldaki sorunların çözümüne dair pek de duymaya alışık olmadığımız bazı öneriler de ortaya koyan Prof. Dr. Ortaylı, şunları söylüyor: “Yapacağımız şey... Artık işlerliğini yitiren bazı köylerimizin düpedüz nüfusunu değiştirmemiz lazım. Yani, böyle rastgele, siyasi yöntemlerle veya dürtülerle muhacir kabul etmekten çok, toprağımızı işleyecek, daha kontrollü kitleleri almamız gerekiyor bazı yerlerden, bu çok önemli.”

“TARIM YAPILAMAYAN BİR DÜNYA GERİLEMeye MAHKUMDUR”

Ziraat yapılan bölgelerin, bilhassa zeytin gibi temel gıda ürünlerinin yetiştirildiği alanların daha sıkı korunması gerektiğinin altını çizen Prof. Dr. İlber Ortaylı, “Türkiye, zeytin alanlarını iyi kontrol edemiyor. İtalya’da da benzer sıkıntılar yaşanıyor. Bunların hepsinin yeni baştan düzeltilmesi gerekecek. Bu yapılmadığı takdirde, tarım yapılamayan ve tamamıyla sanayi ve hizmet sektörüne gömülen bir dünyanın ilerlemesi bir yana, gerilemeye mahkûm olduğunu belirtmek zorundayım. Bu çok açık ama bunun üzerinde düşünülüyor, düşünülmesi gerekir” diyor.

“Tarımda terk edilen bir sistemi yeniden kazanmak çok zor” diyen Prof. Dr. Ortaylı, “Türkiye’de yapılan bu... Maalesef hızlı bir şekilde şehirleşme havasına girdik. Toprakta uzaklaşan, toprakla uğraşmayı bırakan, ondan bıkan bir kitleyi siz tekrar geri kazanamazsınız. Onun için verimli arazilerimizi, müsait iklimimizi değerlendirmek için yeniden bir nüfus yapılandırmasına geçmek zorundayız. Bu tabii tedrici olacaktır, yavaş yavaş olacaktır. Hızlı bir şekilde yapamazsınız, o da başka problemler yaratır” şeklinde görüşlerini paylaşıyor.

“TARIMI İHMAL EDEREK SAĞLIKLI ŞEHİRLEŞME SAĞLANAMAZ”

Tarımı ihmal ederek şehirleşmenin sağlıklı gerçekleşemeyeceğinin altını çizen Prof. Dr. İlber Ortaylı, “Türkiye, tarımı ihmal eden ülkelerin başında geliyor. Çok küçük bölümler halinde bazı sektörlerde telafiye gidiyorlar. Bir dönem Taşköprünün sarımsağından vazgeçip, Çin’den getiriyorlardı. Ne kadar büyük bir aymazlık içine düştüklerini fark ettiler, hepimiz fark ettik. Çünkü aradığımız ürünü bulamıyoruz. Yeniden orada köylüyü ve o araziye teşvik ediyorsunuz. Bu çok kolay bir iş değil. Eğer

aynı nüfus yok olmuşsa başka birilerini getirmek zorundasınız. Mesela Marmara Bölgesinde fevkalade meyve, bağcılık ziraatı yapılan yerlerde gerileme söz konusu. Burada canlandırma için yeni ameliyelere gireceksiniz. Aksi takdirde İstanbul'un yanı başında ve tarih boyunca İstanbul'u besleyen yerlere el atamazsınız, bir şey bulamazsınız. Ve nitekim öyle oluyor. Siz gidin şimdi Bilecik'teki güzelim o eski meyveyi, sebzeyi arayıp, bulun. Bulamazsınız.. Hâlbuki bulmanız lazım, yaşayamazsınız. Bu çok önemli bir şey... Aşırı şehirleşmeyi önlediğiniz gibi köylerdeki göçü, köylülükten kopmayı bir şekilde engelleyip, bilinçli bir çiftçiliğe çevirmek zorundasınız. Bunu bütün Asya kıtasının yapması gerekiyor. Yapmadığınız takdirde açlık ve salgın hastalıklar bu kıtıktan, dengesizlikten doğan acayip pandemiler sizi bekliyor. Bu bir baykuş çağrısı değil. Maalesef kaçınılmaz sonu oluyor işlerin..." diyor.

“ORTA ASYA’DAN BUĞDAY İTHAL ETMEK AKIL MI?

“Biz elimizdeki tarım zenginliklerini, üretim imkanlarının bir kısmını terk etmişiz, reddetmişiz... Şimdi o terk ettiğiniz toprakları o şekilde bırakamazsınız” diyen Prof. Dr. Ortaylı, “Konya Ovasını sulayacağım diye oradaki sulama imkanlarını bütün artezyen kuyuları vasıtasıyla yok etmişsiniz. Şimdi ne yapacaksınız? Orayı bırakacak mısınız? Terk mi edeceksin köyleri? Böyle bir imkânın yok. Gittikçe sanayileşmekte olan Konya ve civarını besleyebilmek için sizin tarım alanlarında bazı yenilikler yapmanız gerekiyor, bu çok açık. Yoksa Konya'nın buğdayını Mısır'dan ya da Orta Asya'dan getirirsin. E yani bu bir akıl mı oluyor o zaman? Bence belki Orta Asya'dan gelip de tarım yapacak insanları oraya çiftçi olarak yerleştirmen lazım. Veya Rusya bölgesinden vesaire.. Bunlar yapılacak şeylerdir..” yorumunda bulunuyor.

“EGE BÖLGESİ ANORMAL VE LÜZUMSUZ ŞEKİLDE ŞEHİRLEŞİYOR”

Ege Bölgesi'nin çok anormal ve lüzumsuz şekilde şehirleşme sürecine girdiğini dile getiren Prof. Dr. Ortaylı, “Bunu bir şekilde engelleyemiyorsanız oradaki tarımı korumak zorundasınız. Çünkü o tarım başka bir yerde yapılamaz” uyarısında bulunuyor.

Zeytinlikleri korumak adına daha ağır kanunların koyulması gerektiğini savunan Prof. Dr. İlber Ortaylı, “Deniyor ki ‘zeytinlik bölgelere ev yaptırmayacağım’. Peki, yaptırmayacaksın... Önce mahvettiler sonra da böyle bir kanun çıkardılar. Sonra da sık sık istisnalar çıkarıyorsun. Bu olmaz... Yani Türkiye bir takım kullanılmayan yazlık evlerin, bir takım tahrip edilmiş zirai bölgelerin ülkesi olmaya başladı. Bunların önü alınamıyor. Zeytinliğini, tarım arazisini terk eden çiftçi kasabalara gidiyor. O kasabada ne iş yapıyor belli değil. O kasabalarda gerçek anlamda sanayi ya da hizmet sektörü büyümesi de yok. Köylünün boşalttığı o yerlere kim gelir önce? Türkiye’de adettir, yazlıkçılar gelir... Şimdilik daha rasyonel bir yol gibi gözüküyor ama değil” ifadelerini kullandı.

“ERZİNCAN’IN HEPSİ İSTANBUL’DA...”

Prof. Dr. Ortaylı bir örnek de Doğu Anadolu’dan veriyor: “Bütün Doğu Anadolu’nun gayet işler durumdaki zirai bölgeleri üstelik altyapıları da mevcut olmasına karşın terkedilmiştir. Erzincan vilayet merkezi ve önemli kazalarının hepsini İstanbul’da görüyorsunuz maşallah. Erzincan, bir zamanki imparatorluğun, bir zamanki cumhuriyetin hayvancılık açısından et ve deri merkeziydi. Çok önemliydi bu ama şimdi öyle bir şey söz konusu değil. Bu bir felakettir.”

“Peki bu insanlar oraya geri dönerler mi?” sorusunu da soran İlber Hoca, şu yanıtını da hemen ardından ekliyor: “Hayır, oraya onlar turist olarak döner, üretici olarak dönmez veya hiç dönmez. Yazın kalabalıklaşan köylerde buraya gelenler ekip, biçmiyorlar. İnsanlar yumurtayı bile bakkaldan alıyor. Kışın da boşalıyor oralar... Böyle bir köy hayatı ya da tarım sektörü nüfusu olmaz.”

Köylerdeki insanların şehirlere göç ettiği için daha iyi bir eğitim almadıklarını ifade eden Ortaylı, “Bu insanlar şehre göç ediyorlar diye daha iyi okumuyorlar, daha iyi kültürel bir hayatın içine girmiyorlar. Lüzumsuz...” diyor.

Prof. Dr. İlber Ortaylı ile olan yarım saatlik sohbetimiz bununla sınırlı değil. Biz sadece dikkatimizi çeken, önemli noktaları buradan sizinle paylaşmak istedik.

Abdulkadir Selvi

Reform süreci ne durumda?

7 Aralık 2020

Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan ile Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün yürüttüğü reform çalışmaları şekillenmeye başladı. Elvan ve Gül, iş dünyasıyla toplantılar yaptı.

Yapılan toplantıların perde arkasına bakma imkânım oldu. Öyle dostlar alışverişte görsün şeklinde toplantılar değil. Somut öneriler alınmış. Ekonomiyle ilgili reform çalışmalarının acil ve orta vadede yapılacak işler olmak üzere ikiye ayrıldığı anlaşılıyor. Acil olarak yapılacaklarla ilgili olarak iş dünyasına, **“Bütçe görüşmeleri tamamlandıktan sonra Meclis’e birbirini tamamlayacak kanun düzenlemeleri içeren paketler sevk edeceğiz. Somut önerilerini bildirin”** deniliyor. Bütçe görüşmeleri bugün başlayıp, 18 Aralık Cuma günü sona erecek.

Adalet Bakanı **Abdulhamit Gül**, ayrıca azınlık vakıfları temsilcileri ile Meclis’te İnsan Hakları Komisyonu üyeleri ve Adalet Komisyonu’yla bir araya geldi.

Adalet Bakanı toplantılarda daha çok iktidar ve muhalefet milletvekillerinden gelen önerileri not almış. Toplantılarda ağırlıklı olarak muhalefet milletvekilleri konuşmuş. Orada Adalet Bakanı’nın yaklaşımı çok önemli. **“Biz şunu yapacağız, bunu yapacağız”** demiyor. Aralarında HDP’lilerin, CHP’lilerin, İYİ Partililerin de bulunduğu komisyon üyelerine, **“Yapılacaklar konusunda sizin önerilerinizi almaya geldim”** diyor. Yani gömleğin ilk düğmesini doğru ilikliyor.

ADALET BAKANI’NIN ÇİZDİĞİ ÇERÇEVE

Ancak orada Adalet Bakanı **Gül**’ün çizdiği bir çerçeve var. **Gül**, AK Parti’nin başta insan hakları olmak üzere reformlar yaparak gelen bir iktidar olduğunun altını çizdikten sonra, **“İnsan hakları çerçevesinde atılacak adımlar üzerinde çalışıyoruz. Geçtiğimiz yıl Yargı Reformu Strateji Belgesi kamuoyuna açıklanmıştı. Oradaki hedeflerden biri de İnsan Hakları Eylem Planı’nın güncellenerek tüm idare tarafından çizilen bir çerçevede uygulanmasıdır. Bunun üzerinde çalışıyoruz”** diyor.

Bu yaklaşım önemli. Ve yerinde bir yaklaşım. Adalet Bakanı ayrıntı da veriyor. Bir anlamda iş dünyasıyla yapılan toplantıların gündemini de kısmen paylaşmış oluyor.

“Mülkiyet hakkı, diğer ceza yargılamalarındaki hususlar, idarenin bu anlamda atması gereken adımlarla ilgili bize düşen görevler ve çalışmalar var. Bunları önümüzdeki dönemde yine paketler halinde insan haklarını güçlendiren, insan onurunu ayakta tutan uygulamaların artarak devam etmesi ortak dileğimizdir” diyor.

GÜNDEME GETİRİLEN SIKINTILAR

Hem İnsan Hakları Komisyonu’ndaki hem de Adalet Komisyonu’ndaki görüşmelere baktım, iktidar ve muhalefet milletvekilleri çok parlak ya da sarsıcı çıkışlar yerine uygulamaya yönelik öneriler getirmişler.

Tutukluluk sürelerinin uzunluğu, cezaevlerinde doktor muayenesi sırasında hasta mahremiyetine uygun olmayacak şekilde görevli nezareti, kelepçeli muayene, hükmün infazının ertelenmesi müessesesinin uygulanmaması, süreli ve süresiz yayınlardan yararlanma, annesiyle yaşayan çocukların maruz kaldığı zorluklar, çocukların taşınır bir mal gibi icra yoluyla tesliminin öngörülmesi uygulamada yaşanan sorunlar gündeme getirilmiş.

AİHM VE AYM KARARLARI

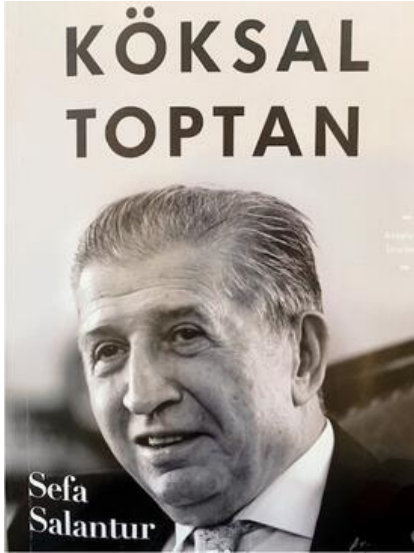
Bunun yanı sıra hâkim ve savcıların derece yükseltmelerinde Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarına uygun karar verip vermediklerinin bir kanunla düzenlenmesi, Anayasa Mahkemesi’nin kararlarının ilk derece mahkemeleri tarafından uygulanma zorunluluğunun getirilmesi, karar duruşmaları öncesindeki heyet değişikliğinin önüne geçilmesi gibi uygulamaya dönük somut öneriler getirilmiş.

DEĞİŞMEYEN TEK ŞEY REFORM İHTİYACI

Kürtçe konuşmanın, Kürtçe kasetin suç unsuru olduğu, cezaevi görüşünde bile annenin çocuğuyla Kürtçe konuşmadığı, türban yasağı gibi bir ayıbın yaşandığı günlerden buraya geldik. Ama **“Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir”** ilkesinde olduğu gibi, değişmeyen tek şey, reform ihtiyacının devam ettiği gerçeğidir.

YENİ BİR OYUN KURMALI

10 Aralık’ta AB’nin Türkiye’ye yaptırım gündemiyle toplanacak olması ve S-400’ler nedeniyle ABD’de Türkiye’ye karşı yaptırımlar için harekete geçilmesi nedeniyle kritik bir haftaya giriyoruz. S-400’ler konusunda yerden göğe kadar haklıyız. Ama haklı olmamız yetmiyor. **Biden**’la birlikte tarihi ABD-Avrupa ittifakı yeniden sağlanıp, yeni bir dünya kuruluyor. Bu dünyanın bize çok sıcak baktığı söylenemez. Bunun için oyunu değiştirecek bir hamleye ihtiyacımız var. Yeni bir oyun kurmanın zamanı geldi. Ayrıca yabancı sermayeyi çekebilmemiz ve yerli sermayeyi yatırıma yönlendirebilmemiz için yaptırım tehdidinde olan ülke olmaktan çıkmamız lazım. **Erdoğan** bu tür tarihi kırılma anlarında reel politiğe uygun hamleler yapabilen bir lider. Zaten diplomasi de bunun için var.

DEMOKRASİ MÜCADELESİ YA DA DAVA ADAMLIĞI

KÖKSAL Toptan'ı tanıdığımda 12 Eylül'ün yasaklı döneminde Kızılay'da Nurettin Bey İşhanı'nda bir hukuk bürosunda **Süleyman Demirel**'in davalarını takip ediyordu. **Köksal Toptan**'ın anılarından oluşan '**Sakin Güç-Köksal Toptan**' kitabından oranın işadamı **Halit Narin** tarafından **Demirel**'in davalarına bakmak için ücretsiz olarak tahsis edildiğini öğrendim.

Tecrübeli gazeteci **Sefa Salantur**'un kaleme aldığı kitap, darbelerden, yasaklı yıllardan geçip parti kapatmalara kadar Türkiye'nin demokrasi mücadelesinden kesitler taşıyor.

12 Eylül'e saatler kala toplanan 11 Eylül tarihli Bakanlar Kurulu toplantısında dönemin Milli Savunma Bakanı **İhsan Birincioğlu**, "**Ne yaparsak yapalım. Yoksa bizimkiler ihtilal yapacak**" diye espri yapıyor. Ama bakanların espri kaldıracak hali yok. Bakanlar Kurulu'nda buz gibi bir hava esiyor. Zaten geceyarısı şaka ciddi oluyor, asker yönetime el koyuyor.

12 Eylül'den sonra Zonguldak'a dönmeyi planlayan **Köksal Toptan**, gazeteci **Yavuz Donat**'ı ziyarete gidince, "**Beyefendi nasıl acaba**" diye soruyor. **Demirel** o sırada Hamzakoy'da gözetim altında tutuluyor. **Donat**, telefonla **Demirel**'e ulaşıyor. **Demirel**, **Köksal Toptan**'a, "**Ben gelinceye kadar Ankara'dan ayrılma**" diyor.

12 Eylül darbesine, yasaklara, Zincirbozan ve Hamzakoy'a sürülmesine rağmen **Demirel** tek bir adamını kaybetmedi. Darbeye, yasaklara, **Özal**'in sunduğu imkânlarına rağmen tek bir arkadaşı **Demirel**'i terk etmedi. Dava arkadaşlığı bu işte. Sonunda da kazandılar.

Ne darbe oldu ne de ANAP gibi AK Parti'den daha güçlü bir iktidar alternatifi oluştu. Ayrıca **Erdoğan** darbeyi püskürttü. Ama **Erdoğan**'ın Cumhurbaşkanı yaptığı **Abdullah Gül**, Başbakan yaptığı **Ahmet Davutoğlu**, Başbakan Yardımcılığı'na getirdiği **Ali Babacan**, ilk fırsatta **Erdoğan**'ın karşısına geçtiler.

İbrahim Kahveci

Dövizde arka kapı bilmecesi

AK Parti büyük bir başarı hikayesi yazdı mı?

Aslında ortada temelde yerli bir başarı falan yok. Bir başarı var ama bu başarı yerli ve milli başarı olmadı.

Yabancıdan gelen 650 milyar dolar ile meydanları inlettik, sadece o kadar. Paranın yüzde 80'inden fazlası AB ve ABD menşeli olmasına rağmen en fazla meydan okumayı da "Eyyyy...." diye bu ülkelere yaptık.

Yabancıнын parası ile yabancıya meydan okuduk.

Şimdi para bitti. Yabancı para yollamayı kesti. Ve aklımıza yeni küresel düzene uyum ile reform geldi.

Hak dedik, demokrasi dedik, adalet dedik... Ve yabancıdan bir kaç milyar dolar geldi. Ve biz yine hemen "Eyyyy..." demeye başladık.

Nasılsa faturayı ülke olarak Millet ödüyor.

Para geldi de nereden geldi?

30 Ekim 27 Kasım arasında sıcak para (Portföy yatırımı) olarak 1 milyar 838 milyon dolar net giriş oldu. Bu paranın da 1,2 milyar doları hisse senetlerine gelmiş.

İyi ama 30 ekim 01 Aralık tarihinde BDDK verilerine göre yabancı para-YP mevduatları 9,4 milyar dolar artış gösteriyor. Bunun 3.350 milyon doları parite etkisinden, kalan 6 milyar dolar ise net döviz alımı olarak gerçekleşmiş.

Düşen döviz fiyatları yerli yatırımcı özelinde alım fırsatı olarak görülüyor. Ekonomi yönetimindeki değişimlere henüz yerli yatırımcıdan kredi açılmamış.

07.12.2020

Kasım ayında 21.158 milyon dolar ithalata karşılık 16.088 milyon dolar ihracat yapabildik. Özellikle S. Arabistan, BAE, Libya ve Cezayir'e olan ihracat düşüşü dikkat çekiyor.

Sadece kasım ayında dış ticaretten 5,1 milyar dolar açığımız oluştu. Hizmetler sektöründen zaten bu yıl neredeyse zırnık gelmiyor. O nedenle cari açığımız da oldukça yüksek gelecek.

İyi ama nasıl oluyor da yurtiçinde 6 milyar dolara varan döviz alımı, 5 milyar doları aşan dış ticaret açığına rağmen kur seviyesi 8,50'den 7,80'in altına geriliyor?

Sıcak para girişi olan 1,8 milyar dolar ve Hazine'nin 2,25 milyar dolar dış borçlanması bunu karşılar mı?

Haluk Bürümcekçi başta olmak üzere rezervleri takip edenleri izliyorum. Ocak-Ekim 2020 verileri zaten açıklandı. 133,2 milyar doların 'arka kapı yöntemi' ile havaya gittiğini biliyoruz. Ama ya Kasım ayı?

Soru burada gizli.

Kasım ayında swap yolu ile 7-9 milyar dolarlık döviz girişi olduğu söyleniyor. Haluk Bürümcekçi yüklü swap girişi olduğunu ve kamu bankalarının açık pozisyonunun azaldığını söylüyor.

Bunları Merkez Bankasının aylık rezerv verileri açıklandığında göreceğiz. Bir de Kasım ayı ödemeler dengesi raporundan...

Lakin ne olursa olsun gelen-giden döviz yapısı bize dengenin hiç hoş olmadığını gösteriyor. Gelen para tefeci türünden swap ve sıcak para olurken, giden para reel azalışı gösteriyor.

Hatta gelen-giden para oranları kurlarda bu derece düşüşü de mantıklı açıklayamıyor. Arka kapı yönteminin hala çalışmaya devam ettiği grafiksel analizlere de yansıyor aslında. Fakat tabii ki bunlar şimdilik sadece birer iddia... Gerçek verileri ve tabloyu sonradan göreceğiz.

Katar parası geçen haftaya damga vurdu.

Özel sektör dahil yapılan 11 anlaşma ile ne kadar paranın geldiğini bilmiyoruz. Paranın Katar'a ait olmadığı iddiaları da sıkça dile getiriliyor.

07.12.2020

Muhtemelen Kasım ayı ödemeler dengesinde “Kaynağı belirsiz akım” olarak “Net hata-noksan” kalemi oldukça dikkat çekecek.

Ekim-Kasım ayları özel sektörün vadesi dolan borçları açısından önemliydi. Ekim ayında 6.154 milyon dolar ve Kasım ayında da 6.354 milyon dolar vadesi dolan dış borçlar vardı. Aralık ayında bu rakam 3.955 milyona geriliyor ve bir daha Haziran 2021'e kadar ödemeler 2-2,5 milyar dolarda sınırlı kalıyor.

Aslında zor dönem geçmiş gibi bir tablo var; ama henüz her şey bitmiş demek için çok erken.

Döviz işinde istim üzerinde oturduğumuz yerlinin döviz alımından görülüyor. Hatta mevduat faizleri yüzde 15'e çıkmış olmasına rağmen yabancı para tasarrufu hala hız kesmiyor.

Acaba limana çekilen Oruç Reis bizi AB yaptırımlarından kurtaracak mı? Ya da ABD yaptırımları ne olacak?

Yoksa yeniden içe kapanma döngüsüne geri döndük ama bizim mi haberimiz yok?

Çok hızlı değişen politik anlayışımızı aynı zamanda döviz piyasasından takip etmeye devam edelim. Algı ve arka kapı yöntemi ile yönetilen süreç bakalım nereye kadar gidecek?

07 Aralık 2020, Pazartesi

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Bütün aygıtlar artık bir cep telefonunun içinde ve bu çağda evden çıkmak yasak oldu

Sevgili arkadaşım Alinur Velidedeoğlu, Instagram sayfasına çok çarpıcı bir fotoğraf koymuştu. Bu fotoğrafta bir masanın üzerinde bilgisayar, telefon, fax makinesi, radyo, televizyon gibi aygıtlar vardı. Masanın yanında duran adamın elinde bir film kamerası, kolunda asılı olarak bir fotoğraf kamerası falan vardı. Ayrıca bir fener, bir kasetçalar da bulunuyordu masanın üzerinde.

Ve fotoğrafın altında şöyle yazılıydı: Bu fotoğrafta gördüğünüz bütün aygıtların hepsi akıllı cep telefonunuzda bulunuyor.

Garip bir dünya

Yaşadığımız zamanları düşününce akıllı cep telefonlarının hayatımızı nasıl etkileyip değiştirdiğini bir kez daha hissedersiniz. Diyelim ki Tokyo'da bir sokakta yürüyorsunuz. İstanbul'daki arkadaşınız nerede olduğunuzu bilmeden sizi telefonla arıyor. Bu arama uydular aracılığı ile kıtaları ve okyanusları aşmış, arkadaşınızın cebindeki telefonu çaldırıyor. Ve isterseniz bu aramayı görüntülü yapıp, Tokyo'daki o sokağı da görebilirsiniz. Ve o telefonla dilediğiniz müzik parçalarını dinler, en son haberleri gözden geçirebilirsiniz.

Ve garip bir salgın

Ancak eskisinden çok farklı olan şimdiki zamanlarda insanlığın virüslere dayalı bir salgınla başa çıkamadığını ve evden sokağa çıkmanın yasak olduğu dönemlerin yaşandığını da, şaşkınlık içinde gözlemlersiniz. Ya da bizi 1984'ten beri uğraştıran PKK terörünün Amerikan desteği ile güçlendirildiğini ve bu arada insansız hava araçlarımız ile nefes alamaz hale getirildiklerini de görürsünüz.

Kuşkularımız

Bu çelişkilerle dolu günümüz dünyasında insanlığa kurtarıcı olarak sunulan aşılarda konusunda, doğal olarak kuşkuyla doluyuz. Bunlar gerçekten DNA yapımızı değiştirecekler mi ya da vücudumuza zerk edilecek bir çiple hayatımız gözetime mi alınacak? Veya bu hastalık ortada yokken Bill Gates nasıl oldu da aşırıya milyonlarca dolar yatırım yaptı?

Evet... Yaşıyoruz ve kuşkuluyoruz.